

De sperzieboon en de snijboon of wel Phaseolus Vulgaris genoemd

INHOUDOPGAVEN

***ALGEMENEN INFO OVER DE PLANT**

***TEELTWIJZEN**

***DE GRONDEISEN**

***IN DE VOLLE GROND BONEN KWEKEN**

***IN KWEEKPOTTEN/EMMERS BONEN KWEKEN**

- De soort boon dat men dan kiest
- De rassen bonen die er zijn
- Grondvoorbereiding
- De kweekpot/emmer

***STANDPLAATS**

***BONEN ZAAIEN**

- Zaden laten voorweken of voorkiemen
- Zaaien in de volle grond
- Bonen in pot zaaien en eventueel later uitplanten

***OOGSTEN**

***MISVORMING/ZIEKTE/PLAGEN**

- Bonevlieg
- Botrytis (Grauwe schimmel)
- Roest
- Sclerotinia (Rattenkeutelziekte)
- Spint
- Stambonenkever
- Vetvlekkenziekte
- Vlekkenziekte
- Zwarte boneluis

ALGEMENEN INFO OVER DE PLANT

Op de tuinboon, de sojaboon, de kikker- en doperwt na stammen nagenoeg alle bonen die wij eten van het Amerikaanse continent. Sterker nog: sperziebonen, kidneybonen, zwarte bonen, pintobonen, witte bonen, *haricots verts*, gele sperziebonen, flageoletbonen, snijbonen, kievitsbonen en bruine bonen – het zijn allemaal variëteiten van één en dezelfde boon, de *Phaseolus vulgaris*, ofwel de gewone boon, die zijn oorsprong vindt in Midden- en Zuid-Amerika. Deze boon bevinden zich sinds de 16de eeuw in Europa na invoer vanuit Zuid Amerika. De boon is familie van de vlinderbloemige – Fabaceae

Andere gekende vlinderbloemigen zijn lupine, luzerne, klaver, soja, labboon,...

Bonen zijn er in verscheidene soorten en vormen, waaronder voor ons de meest bekende : stokslaboon, prinsessenboon, pronkboon, spekboon, kouseband,

sperzieboon, snijboon.....

De **sperzieboon** – ook wel *prinsessenboon*, *slaboon*, *herenboon* of *breekboon* genoemd – is een peulvrucht. De sperzieboon behoort tot de boon (*Phaseolus vulgaris*) en is een eenjarige plant. De naam is afgeleid van 'aspergieboontjes'. Deze boontjes danken hun naam aan het feit dat ze volgens oud-Hollands gebruik net als asperges met gesmolten boter en nootmuskaat werden opgediend.

Een klimmende (windende) variant is de stokslaboon en een stamvariant de stamslaboon. Witte bonen zijn de gedroogde, volgroeide zaden van de stamsperzieboon.

Sperziebonen worden met de peul – = het geheel van schil en zaden – als groente gegeten.

De **snijboon** is een peulvrucht met brede, platte peulen die gekookt als groente wordt gegeten. Ook de snijboon is een ras van de gewone boon (*Phaseolus vulgaris*), een planensoort uit de vlinderbloemigen. De naam is ontleend aan het feit dat de peulen vroeger gewoonlijk overdwars in reepjes gesneden werden, zoals met een snijbonenmolen, om zodoende de taaie scherpe draden tot korte stukjes te verknippen. Oude rassen vormen een draad doordat de rugnaad van de peul verhout, maar tegenwoordig zijn de meeste rassen draadloos.

TEELWIJZE

Een mogelijke indeling is de volgende:

- **lage bonen** (ook wel genoemd **struikbonen**, **stamslabonen**, **polbonen**)
 - **groene en gele sperziebonen**. De gele worden ook wel **honingbonen** of **boterbonen** genoemd.
 - **Stamsnijboon**
- **klimbonen** (ook wel genoemd **stokslabonen**)
 - **groene en gele sperzieboon**
 - **spekboon**
 - **stoksnijboon**

pronkboon (eigenlijk een andere soort: *Phaseolus coccineus*)

De lage bonen zijn het gemakkelijkst te telen en het meest geschikt voor de kleine moestuin. De klimbonen hebben in principe een hogere opbrengst, maar er is twijfel of dat altijd wordt waargemaakt. Voor klimbonen moeten we steunen maken, en dat is meer werk. snijbonen. Ze zijn net zo smakelijk.

Hieronder volgt een meer uitgebreide uiteenzetting van verschillende groepen bonen.

Stok-, stoksnij- of staakbonen zijn bonensoorten die van nature langs stokken of staken klimmen. Stoksnijbonen hebben lange, platte, brede peulen en ze worden altijd voor het gebruik gesneden. De peulen zijn langer dan van stamsnijbonen. Je

kan met stokbonen op een kleine oppervlakte toch een grote opbrengst halen. De planten vormen daartoe ranken. Denk erom dat de bonen langs de staken erg veel wind vangen.

Stamslabonen of struikslabonen hebben een kortere groeitijd dan de stokslabonen. Als je half maart in de serre zaait, kunt u in juni al oogsten. Normaal wordt er gezaaid van half mei tot einde juli. De oogstperiode valt dan van augustus tot de eerste nachtvorst invalt. De moderne zaaimethode is 45 cm tussen de rijen en in de rij op iedere 8 cm één boontje, of 3 zaden bij elkaar op 25 cm.

Stamsnijbonen of struiksnijbonen zijn heerlijke malse groenten die regelmatig geplukt moeten worden om de bonen niet te hard te laten worden. Als je half maart in de serre zaait, kunt u in juni al oogsten. Normaal wordt er gezaaid van half mei tot einde juli. De oogstperiode valt dan van augustus tot de eerste nachtvorst invalt. De moderne zaaimethode is 45 cm tussen de rijen en in de rij op iedere 8 cm één boontje, of 3 zaden bij elkaar op 25 cm.

Droogbonen zijn hardschillige bonen, waarvan de volgerijpte en gedroogde zaden kunnen bewaard worden en later gekookt gegeten. De teelt en de zaaiwijze is volkomen gelijk aan die van de stamslabonen, alleen blijven de rijpe peulen aan de planten hangen om op het veld na te rijpen.

DE GRONDEISEN

Algemeen:

Grondsoort: Goede tuingrond, waterdoorlatend, zandig.

Bonen doen het op vrijwel alle grondsoorten maar niet op zure grond. Bodem moet vochtig zijn maar nooit nat. Bodem moet wel voedselrijk zijn. Dit is te bereiken door compost of turf door de aarde te spitten. De standplaats behoort zonnig te zijn.

Er dient altijd bonen vruchtafwisseling plaatsvinden! Bonen is de verzamelnaam van een groep vlinderbloemigen die de eigenschap heeft om in eigen stikstofbehoefte te voorzien en zelfs nog een overschot daarvan in de bodem na te laten. Plant daarom NOOIT tweemaal bonen op dezelfde plaats/in dezelfde aarde!

Specifiek:

Bodem

In principe zijn alle gronden geschikt voor de teelt van bonen. De gronden dienen wel goed ontwaterd te zijn en tevens zal de vochtvoorziening op orde moeten zijn.

Gronden met een lage onkruiddruk verdienen de voorkeur. De relatief late zaai maakt bestrijding van overblijvende (wortels) onkruiden in het voorjaar mogelijk.

Op percelen die erg bont van samenstelling zijn rijpt het gewas vaak erg ongelijk af. Hierdoor is de oogst lastig te plannen. Deze percelen zijn alleen geschikt als er berekend kan worden.

Een voldoende hoge pH bevordert de vorming van stikstofknolletjes. Op zandgronden is een pH van 5,3 of hoger wenselijk. Op klei- en zavelgronden 6,0 of hoger. Beschik je over een te zure grond? Werk dan wat kalkkorrels of zeewierkalk door de bodem.

Bemesting

Algemeen

Rhizobium bacteriën leven in symbiose met vlinderbloemige gewassen, zoals de erwt. Deze wortelknolletjesbacteriën binden vrije stikstof uit de lucht. Ze leven van de suikers die ze uit de plant betrekken. De plant onttrekt op haar beurt amino verbindingen aan de wortelknolletjes. De effectiviteit van de wortelknolletjes wordt verminderd door een lage pH, slechte structuur, aantastingen door larven en aaltjes, etc. De stikstofknolletjes kunnen in de latere groeifase de stikstofvoorziening op peil houden. Per gewas wordt het bemestingsadvies per element uitgedrukt in kg zuiver mineraal, respectievelijk kg/ha N (stikstof), P₂O₅ (fosfaat) en K (kalium).

Stikstof

Sperziebonen nemen ongeveer 120 kg N per ha op. Doordat ze stikstof kunnen binden middels de wortelknolletjes is een basishoeveelheid van 40 tot 60 kg N-mineraal in de laag 0-30 cm voldoende. Te veel stikstof geeft kans op een te weelderig gewas dat ziektegevoeliger is en bij de oogst meer kans op stek en oogstverlies. Op kleigrond is een extra N-basisbemesting positief om een beter ontwikkeld gewas te krijgen.

Fosfaat

Fosfaat stimuleert de wortelontwikkeling en beginontwikkeling van de sperzieboon. De totale fosfaatbehoefte is 70 kg P₂O₅ per ha. Bij Pw cijfers lager als 60 is het zinvol zijn om een extra fosfaat-bemesting uit te voeren. Bij het zaaien van de sperziebonen wordt op kleigrond vaak vloeibaar fosfaat toegevoegd.

Kali

De opname van kali door sperziebonen bedraagt ongeveer 120 kg per ha. Kaligebrek komt zelden voor. Kali zorgt voor een stevigere plantopbouw. Een gewas met kaligebrek is ziektegevoeliger. Ook zullen de peulen korter en minder goed gevuld zijn. 8

Behoefte P₂O₅ [kg/ha] (functie van Pw-getal bodem)

Pw-getal	Zand	klei
10	210	185
15	180	170
20	160	150
25	140	135
30	120	120
35	110	105
40	100	85
45	80	70
50	70	55
55	60	35
60	50	20
65	40	0

Behoefte K [kg/ha] (functie van K-getal bodem)

K-getal	zand	klei
<8	160	290
10	145	265
12	130	240
14	115	215
16	100	190
18	85	165
20	70	140
22	55	115
24	40	90
26	25	65
28	10	40
30	0	0

Magnesium

Vooraf op lichte gronden kan vrij gemakkelijk magnesiumgebrek ontstaan. Bij een lage pH treedt gemakkelijk magnesiumgebrek op. Indien er minder als 75 mg MgO per ha aanwezig is, dan is het raadzaam om een extra Magnesiumbemesting vooraf aan het zaaien uit te voeren met Kieseriet of eventueel met een magnesiumhoudende kalkmeststof. Op de zandgrond is het zinvol om bij de ziektebestrijding nog een magnesium-bladvoeding toe te voegen voor een "weerbaarder" gewas.

Mangaan

Op gronden met een hoge pH (meestal klei- en zavelgronden) is het zinvol om preventief bij het begin van de bloei een Mangaanbespuiting uit te voeren.

IN KWEEKPOTTEN/EMMERS BONEN KWEKEN

De soort boon dat men dan kiest:

Als je zaad gaat kopen of een plantje zorg dan dat je geen stokbonen koopt maar stambonen. Stokbonen of klimbonen kunnen wel 2 meter hoog worden en zijn ongeschikt voor potten. Tenzij je een hele grote pot koopt en er stokken in zet. Maar voor kleinere potten of emmers moet men gewoon stambonen (struikbonen of polbonen) kopen die rond de 50cm hoog worden.

De rassen bonen die er zijn:

Er zijn vele bonen rassen. Met allemaal hun voor en nadelen. Waar men rekening mee moet houden is het feit dat er rassen zijn met of zonder draad. Nieuwe rassen worden bijna allemaal gekweekt/geselecteerd met de eigenschap "zonder draad" (in een catalogus wordt het soms aangeduid als 'z. dr.'). Voor wie het fenomeen niet kent: sommige (vaak oudere) rassen hebben over de gehele lengte van de peul een taaie draad die bij het koken niet zacht wordt. Het weer heeft trouwens ook invloed op die beruchte draad. In droge zomers en met te weinig water gieten kan er ook een kleine dunne draad in draadloze bonen zitten. Mocht je je zaden in het buitenland bestellen, let dan voor draadloze bonen op de termen 'sans fil' bij een Franse zaadhandel en op 'stringless' bij een Engelse zaadhandel.

De keuze van het ras dat men wil telen moet men uiteraard laten afhangen van de omstandigheden en persoonlijke voorkeuren. Echter zal men snel door de bomen het bos niet meer zien, gezien het groot aantal rassen die beschikbaar zijn.

Personen die meerdere jaren meerdere rassen bonen geteelt hebben komen vaak met de volgende rassen als zijnde de lekkerste stambonen.

-Stamboon "Record"malse sperzieboontjes zonder draad.

-Boterboon "Mirador" ...gele sperzieboontjes met goede smaak zonder draad en hoge opbrengst.

-Stamsnijboon "Artemis" ...Geeft brede malse snijbonen zonder draad.

-Stamsnijboon "Roma II" ... Geeft brede smaakvolle, malse snijbonen zonder draad.

Hier volgt een opsomming van een aantal soorten bonen met wat informatie:

	droogbonen, struikbonen	Phaseolus vulgaris 'Borlotto' is een gekleurdzadige droogboon die ook in een jong stadium reeds groen kan geoogst worden. Als halfrijpe bonen worden ze als een échte lekkernij bereid. Als droogboon kunnen ze lang bewaard worden. De bonen zijn aantrekkelijk gevlekt zoals bij Mexicaanse bonen. Peulen tot 13 cm groot. Deze platte bonen zijn zonder draad rijp in 55 dagen.
	droogbonen, struikbonen	Phaseolus vulgaris 'Groene Flageolet' is een ras met een zeer hoge opbrengst. Zeer compacte planten. De peullengte kan tot 12 cm bedragen met daarin ongeveer 8 bonen die zeer lekker van smaak zijn. Laat de bonen aan de stam laten afrijpen om zo na enkele dagen na het oogsten de bonen te doppen. Ze zijn lang bewaarbaar.
	droogbonen, struikbonen	Phaseolus vulgaris 'Witte Eiboon' is een ras met zuiver witte bonen. Zeer compacte planten. Laat de bonen aan de stam afrijpen om zo na enkele dagen na het oogsten de bonen te doppen. Ze zijn lang bewaarbaar.
	pronkboon	Phaseolus coccineus 'Goliath' is een Spaanse pronkboon met opvallende rode bloemen. Deze pronkboon produceert 30-40 cm lange peulen die goed eetbaar zijn als snijboon of in hun jong stadium in stukjes gesneden. Phaseolus coccineus, stamt uit Zuid-Amerika. De peulen kunnen in een jong stadium als snijboon worden gegeten. De grote zaden kunnen in salades worden verwerkt. De boon kan worden gebruikt als surrogaat voor gezoet van koek- en taartvullingen. Er zijn rassen met witte en donker gevlamde zaden die respectievelijk wit en rood bloeien.

Pronkbonen dienen vaak als windschut voor andere stokbonen.

Zaaien

Met het zaaien kan eind april of begin mei worden begonnen. Er wordt rechtstreeks in 8 of 10 cm potten gezaaid, waarbij je 3 à 4 zaden per pot zaait. Bij een temperatuur van 20° C kiemt het zaad snel, maar een dergelijk hoge temperatuur is voor het kiemen niet noodzakelijk. Bij het ter plaatse zaaien in de vollegrond, worden er maximaal 3 à 4 zaden per stok gelegd en bij de teelt aan touwen 2 zaden op 20 à 25 cm. Door het gedurende één nacht voorweken in lauw water, kan de kieming eveneens worden versneld.

Pronkboon verdraagt iets meer kou dan andere bonen en kan dus begin mei worden gezaaid. Daar staat echter tegenover dat bij het vroeg zaaien in de zomer bloemrui kan optreden en er sprake is van een slechte vruchtzetting. Een late zaai in de tweede helft van juni voldoet beter. Wanneer het gevaar voor nachtvorst is geweken, dus veelal na half mei, kan er worden geplant.

Bij de teelt aan stokken bedraagt de afstand 60 x 60 tot 80 x 80 cm. Voor het telen aan draad, wordt de rijenteeltmethode toegepast. Het plant verband bedraagt 1,20 m x 20 cm.

Bemesting

Een humusrijke bodem en een beschutte ligging genieten de voorkeur voor het telen van pronkbonen. Voor het begin van de teelt wordt er 60 à 70 g per m² 12+10+18 gestrooid. Ook kan er 40 g/m² worden gestrooid als basisbemesting en nog eens 30 g/m² bij het begin van de bloei. Vanaf een groeilengte van

20 cm kunnen de bonen licht worden aangeaard. De grond dient te worden los gehouden en vrij van onkruid te blijven. Vooral bij het begin van de bloei moet de vochtvoorziening goed zijn. Bij aanhoudende droogte vallen de jonge peulen af. Ook een gebrek aan voedingsstoffen kan het afvallen van de bloemen en jonge peulen veroorzaken.

Leiden

Voor de teelt aan draad en touw worden er meestal grote houten palen gebruikt, die circa 50 cm diep in de grond worden geslagen op een afstand van 3 tot 5 meter. De bovenkant van de palen moet nog net met de hand kunnen worden bereikt. 15 cm boven de grond, alsmede aan de bovenkant van de palen brengt u twee horizontaal lopende ijzerdraden aan. Tussen deze draden worden de touwtjes gespannen. Langs deze touwtjes slingeren de planten zich omhoog. De eindpalen moeten stevig worden verankerd, om doorhangen te voorkomen. Af en toe moeten de planten bij het klimmen worden geholpen. U dient de ranken altijd linksom in het touw te draaien, dus tegen de zon in.

Oogsten

In een onvolgroeide groene toestand worden de peulen geoogst. In een later stadium wordt er een perkamentachtig vlies in de peul gevormd, dat niet gaar kookt. Voor de teelt van rijp zaad moet u wachten tot eind september. De droge peulen kunnen in één- of twee keer worden geoogst. Direct dorsen is niet noodzakelijk, u kunt de zaden vrij lang in de peulen bewaren. Het gedroogde zaad wordt vervolgens in papieren of linnen zakjes op een droge en vrij koele plaats bewaard.

	staaksnijboon, stoksnijboon	Phaseolus vulgaris ' Pursan ' is een stoksnijboon met mooie, zachtvlezige grote peulen die 22 tot 26 cm lang kunnen zijn en 19 tot 24 mm breed. De opbrengst is zo groot dat de peulen met handenvol kunnen geplukt worden. De productie start vroeg en gaat lang door.
	staaksnijboon, stoksnijboon	Phaseolus vulgaris ' Donna ' is een nieuw ontwikkelde stoksnijboon die goed groeikrchtig is, met een lange en snelle productie aan malse mooi, gevormde peulen met de goede en typische smaak van snijbonen. Een aanrader.
	staakspekboon, staakboon	Phaseolus vulgaris ' Neckargold ' is een stokboon met lange, diepgele, malse peulen die zonder draad kunnen geteeld worden. De lange vlezige peulen hebben een gemiddelde lengte van 22 à 24 cm. Het is een stevig planttype met een diepe beworteling.
	staakspekboon, staakboon	Phaseolus vulgaris ' Pastoral ' is een opgemerkte nieuwkomer als fijne prinsessenboon. Onbetwist één van de fijnste maar ook smaakvolste staakboon die er op dit moment zijn. Produceert lange fijne bonen van 20 à 24 cm. Het is een gezond en groeikrchtig gewas dat in staat blijkt opmerkelijke opbrengsten te leveren.
	staakspekboon, staakboon	Phaseolus vulgaris ' Negrital ' produceert bonen die diepgroen van kleur zijn, zeer lang en malsvlezig met een goede bonensmaak. Heeft een sterke weerstand tegen ongunstige weersinvloeden. Een zeer productief ras.
	stamboon, struikboon	Phaseolus vulgaris ' Antwerpse Noordster ' is uitermate geschikt voor de diepvries. Produceert lange en brede, sabelvormige sluisen. Vroege soort met zeer goede smaak

		en witte zaden.
	stamsnijboon, struiksnijboon	Phaseolus vulgaris ' Slenderette ' is geschikt voor de biologische teelt. Het is een allervroegste, gezonde tuinderselectie. De prinsessen zijn iets ovaal en heldergroen (11-13 cm lang).
	Stamsnijboon, struiksnijboom	Phaseolus vulgaris ' De Admiras ' snijbonen zijn een verbeterde versie bonen. Deze snijbonen groeien laag aan de grond en zijn dus stamsnijbonen of struiksnijbonen. De opbrengst is hoog en de bonen zijn mooi van kleur, ongeveer 20 centimeter lang en lekker mals. De peulen zijn recht, breed en groeien in trosjes. De bonen kunnen vrij vroeg geoogst worden, en ze zijn het lekkerst als de bonen nog jong zijn. De planten zijn goed resistent tegen ziekten.
	Stamsnijboon, struiksnijboom	Phaseolus vulgaris ' Artenis ' snijbonen is een verbeterde Admiras. Vroege draadloze snijboon. Geeft brede, malse snijbonen. Peulen ca. 20 cm lang. Resistente plant met heerlijke snijbonen. Deze heerlijke, malse groente moet jong geplukt worden. De zaaitijd loopt van half mei tot begin juli. In rijen zaaien op 8 cm één boonzaad, of met 3 bonenzaden bij elkaar op 25 cm; rij-afstand 50 cm. Zo geven de planten elkaar steun.
	stamsnijboon, struiksnijboon	Phaseolus vulgaris ' Roma II ' geeft brede, malse snijbonen die lichtgroen van kleur zijn. Dit is een opmerkelijk smaakvolle struiksnijboon die stevige struiken vormt met

		goede opbrengsten van brede malse peulen.
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ' Yaris ' is een zéér fijne Franse naaldboon met peulen tot 12 cm lang en mooi gevormde rechte peultjes. Middeldonkergroen van kleur. Hoogdragend. Stevige planttype met hoge ziekteresistenties. Geschikt voor diepvries.
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ' Argus ' is een laagblijvend naaldboontje zonder draad met zeer lange, rechte sluimen, diepgroen en zonder draden. Het is een weelderig en gedrongen gewas met een buitengewone opbrengst. Groene peulen zonder draad met donkerbruin zaad.
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ' Orinco-Wax ' is een fijne en erg smaakvolle boterboon. De peulen blijven opmerkelijk lang mals en vlezig zonder draad. De boontjes zijn felgeel, fijn gevormd en rond met een peullengte van 14 tot 16 cm.
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ' Paloma ' is een echte aanrader als uitzonderlijk vroege struikboon. Dit ras kan tot 14 dagen vroeger geoogst worden door zijn opmerkelijke weerstand tegen slecht weer en koude. De boontjes zijn donkergroen van kleur, 14 cm lang en 7 à 8 mm dik. Ze blijven lang mals en vlezig, hebben een voortreffelijke smaak en zijn absoluut draadloos. Vormen ook geen vlies bij late pluk.
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ' Pongo ' is een Franse naaldboon met mooi gevormd gekleurd zaad met een fijne bonensmaak. Zeer gezond en bladrijk gewas dat hoog productief is. De boontjes zijn middelfijn en ongeveer 18 cm lang met een diepgroene kleur. Weerstaat erg goed aan minder gunstige weersomstandigheden.

	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ´Purple Queen´ is een aloud ras. De bonen zijn mooi van vorm. De struiken zijn productief en redelijk goed bestand tegen koude voorjaartemperaturen en slecht weer. De purper gekleurde peulen koken groen af en bezitten een opmerkelijk goede bonensmaak, wat door tal van liefhebbers wordt gewaardeerd. Bonen zonder draad die gemakkelijk plukbaar zijn. Aanbevolen voor vers gebruik.
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ´Tarot´ is een aantrekkelijke gekleurdzadige Franse naaldboon met een uitzonderlijke smaak en een ware voltreffer op culinair gebied. De peulen zijn bijzonder mooi gevormd, lang en slank: 18 à 20 cm en fijn met diepgroene kleur. Ze zijn volkomen draadloos en blijven lang mals en vlezig, hierdoor kan de plukperiode ruim worden gespreid. Voor de liefhebbers van de gekleurdzadige rassen is dit zeker het absolute topas
	struikboon, struikprinses, slaboon	Phaseolus vulgaris ´Boterkoning´ is een prinsesboon met een gele sluim zonder draden die mals en vlezig blijven tot het zaad zich in de peul vormt. Het is een goede boterboon. De kleur van de peul maakt deze soort zeer populair. Wit zaad.

Grondvoorbereiding:

Grondsoort

In een pot bonen kweken vereist wel enige aandacht voor grondsoort en bodem. Bonen doen het op vrijwel alle grondsoorten maar niet op zure grond. Dus geen tuinturf of zure potgrond gebruiken. Beschik je over een zure grond? Werk dan wat kalkkorrels of zeewierkalk door de bodem. Je grond is te zuur wanneer de pH-waarde lager is dan 5,5.

Gebruikte en gezeefde potgrond kan men gebruiken door deze te verrijken met veel compost en wat vermalen koemestkorrels. Laat de pot een paar dagen staan zodat de grond kan opwarmen. Om die reden kun je ook brekerzand en fijne steentjes (split) door de grond doen. Dat helpt trouwens ook om de grond luchtig en doorlaatbaar te maken en te houden.

Bemesting

Bonen halen zelf stikstof uit de lucht dus je moet geen tuinmest gaan geven met te veel stikstof (N) maar wel Fosfor(F) en Kalium(K). Maar laat die kunstmest liever en geeft gewoon een fikse hoeveelheid compost of andere organische meststof. Beetje gedroogde koemestkorrels kan ook geen kwaad, Neem niet te veel, maak ze fijn en werk ze een beetje door de grond.

Mangaangebrek veroorzaakt "kwade harten". De peulen groeien dan niet goed uit. Ook stopt de bloei vroegtijdig. Bij mangaangebrek wordt het blad tussen de nerven geel. In de wielsporen en op verdichte grond zullen de symptomen het eerst zichtbaar zijn.

De kweekpot/emmer:

Neem een kweekpot van circa 15 liter. Een grote pot/emmer kan ook als men aan de onderkant meerder gaten boord.

STANDPLAATS

Zonnig en warm. Niet in de volle hete zon maar op een zonnig plekje waar het warm is en blijft. Wacht wel met tellen tot het lekker warm is, gemiddeld boven de 10 graden. Dan groeien ze goed.

BONEN ZAAIEN

ZAAITABEL / PLANTEN / OOGSTEN / PLANTAFSTAND:

Bonen	Teelt	Jan			Feb			Mrt			Apr			Mei			Jun			Jul			Aug			Sep			Okt			Nov			Dec			Afstand in cm
		B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E	B	M	E							
Struik	Droge boon																																	40 x 8				
	Snijboon																																	40 x 10				
Sperzie	Vroeg																																	50 x 8				
	Normaal																																	50 x 8				
Staak	Snij - vroeg																																	5/7 p.stok				
	Snij - normaal																																	5/7 p.stok				
	Spek																																	5/7 p.stok				
	Pronk																																	3/5 p.stok				
	Prinsessen																																	7 p.stok				
	Zaai binnen	Zaai onder glas			Zaai buiten			Plant onder glas			Plant buiten			Oogst																								
	B - Begin van de maand	/			M—Midden van de maand			/			E - Einde van de maand																											

N.B. Alle bonensoorten zijn zeer gevoelig voor nachtvorst en worden dus na 12 mei (= IJsheiligen) buiten gezaaid of geplant.

Je kunt zorgen voor oogstspreading door regelmatig in de loop van tijd te zaaien.

Zaden laten voorweken of voorkiemen:

Je kunt bonenzaden in de grond zaaien (leggen), afdekken met een laagje tuingrond en dan afwachten tot de planten opkomen. Dat is de “ouderwetse” werkwijze. Echter de zaden die een harde zaadhuid hebben en niet zo gemakkelijk vanzelf kiemen, kunnen we laten voorweken. Op die manier kunnen we de zaden sneller uitzaaien en met een veel hoger opkomstpercentage dan indien we ze zonder deze behandeling ter plaatse in de grond zouden zaaien. Dit omdat een boon een vocht- en koudegevoelig groentengewas is. Wanneer je de bonen zonder voorweken ter plaatse in de volle grond duwt en ze krijgen een natte, koude periode te verduren... dan zullen vele zaden in de bodem weggroten en krijg je een slechte opkomst met dan nog vele slecht ontwikkelde miezerige plantjes. Deze laatste kwijnen meer weg dan dat je ze ziet groeien en zullen dus ook niet voor een goede oogst kunnen zorgen. Om die reden alleen al is het aangewezen bonen eerst voor te kiemen. Zo win je niet alleen enkele dagen in kiemtijd, maar heb je ook een veel grotere en meer zekere opkomst.

Voorweken in water

Bonen nemen bijzonder makkelijk vocht op. Laat de bonen eerst vier uurtjes onder een laagje water voorweken om ze daarna af te gieten onder een zeef en ze vervolgens overvloedig te spoelen met water! Vervolgens worden de bonen gezaaid. Ze zijn dan wat zachter geworden en een beetje opgeweld. Daardoor zullen ze beter ontkiemen.

Voorkiemen in water

Er zijn personen die met het voorweken/kiemen een stuk verder gaan. Ze wachten altijd tot men ziet dat er bij het voorkiemen kleine scheurtjes ontstaan in de zaadhuid. De boon is dus gekiemd. Dit kan zo'n twee dagen duren. Door dit toe te passen wordt de kans op rottende zaden wel groter. Daarnaast is er ook een gevaar dat, door de opname van water door het zaad, er een zuurstofgebrek ontstaat waardoor de kiem zich niet kan ontwikkelen en afsterft. Na het kiemen zaaien ze de boon meteen door de boon met de kiem naar beneden gericht in de grond te stoppen.

Voorkiemen in turf

Het voorkiemen van bonen kun je ook doen in reeds op voorhand nat gemaakt en op kamertemperatuur gebrachte turf. Je kunt de turf om een aangename temperatuur krijgen door die enkele dagen op voorhand in een serre / kas (of in een emmer in de veranda) te leggen. De bonen kun je dan voorkiemen in een laagje turf van ± 3 cm dik. Leg de bonen naast elkaar en indien je veel bonen moet voorkiemen kun je boven de eerste laag terug 3 cm turf leggen met daarop de bonen. Zo kun je tot 3 lagen boven elkaar leggen. De bovenste laag dek je uiteraard ook af met een laagje vochtige turf. Daarna plaats je het kistje op een warme standplaats zodat de kiemen de zaadhuid spoedig kunnen open scheuren.

Na het verschijnen van de kiemen kun je ze ter plaatse gaan uitplanten of in potjes oppotten door de boon met de kiem naar beneden gericht in de grond te stoppen

Voorkiemen op een vochtige doek

Je kunt er ook voor kiezen de bonen op een doek te leggen die je boven de pot met water spant. Zorg ervoor dat het doekje op het diepste punt altijd het water uit de pot raakt zodat de doek altijd vochtig is. Bij deze methode bestaat er minder kans op rotting. Plaats de pot op een zonnige of op een warme plaats om het kiemen nog te

bespoedigen.

Voorkiemen in plastic bakje met deksel op vochtig keukenrolpapier

Gebruik een plastic bak, bijvoorbeeld een ijsbak. Deze bak heeft een vlakke bodem. De zijkanten zijn ongeveer 6 cm hoog. Leg gevouwen keukenpapier (circa 6 lagen) op de bodem van de bak. Giet veel water in de bak op het papier. Laat het papier helemaal doornat worden. Houd de bak vervolgens scheef. Laat het water uit de bak stromen totdat de waterstroom overgaat in druppels. Houd de bak weer recht.

ijsbakken met kiemende bonen in kweekkasje

Leg 30 tot 50 bonenzaden op het keukenpapier (zie de foto hierboven).

Deze bonenzaden moet je **zeker niet voorweken!!!!**

Leg een deksel **los** op de bak. De zaden moeten namelijk wel **wat verse lucht krijgen!** Eventueel daarvoor een heel klein gaatje boven aan de zijkant van de bak maken. Een “kartonnen deksel” is het beste deksel. De oorspronkelijk deksel is ook goed te gebruiken bij minder dan 4 bakken op elkaar.

Zet het geheel warm weg (18-25 C). Controleer regelmatig of er grote bonenplantjes zijn. Leg een “deksel” op de bak met bonenzaden. Deze deksel op de bak houdt het keukenpapier enkele dagen vochtig. Dus het papier droogt niet zo snel uit. Want als het papier droog is dan stopt het kiemen.

De bonen kiemen in de ijsbak onder goede omstandigheden: voldoende vocht, lucht en licht. Niet alle zaden ontkiemen tegelijk. Het deksel blijft op de bak totdat de eerste bonenplantjes ongeveer 5 cm groot zijn. Haal deze bonenplantjes van het papier en lag daarna het deksel weer op de bak. Controleer elke dag of er nieuwe

grote plantjes zijn. En ga na of het keukenpapier nog vochtig is. Het papier is voldoende vochtig als bij scheefhouden na 2 tot 10 seconden 'n beetje water in de hoek van de bak verschijnt. Of druk met een vinger op het papier en kijk of er rondom je vinger water te zien is. Als nodig kraanwater op het papier gieten.

Ontkiemende zaden “stinken”. Op enkele bonenzaden kunnen groen/blauwe schimmelvlekjes ontstaan. Enkele bonen kunnen gaan rotten in de bak, deze dan gewoon weghalen. Tijdens het ontkiemen van de bonenzaden zijn “natuurlijke” bacteriën en schimmels actief. In de grond maar ook in de ijsbak met keukenpapier. In de ijsbak merk je dat aan de geur, schimmelvlekjes op de bonen of enkele rotte bonen. Deze bacteriën en schimmels zijn niet supergevaarlijk. Maar je moet natuurlijk altijd je handen goed wassen na het tuinieren en voor het eten of drinken. Bonen kweken op keukenpapier is ook tuinieren.

Sommige rassen geven weinig rotte bonenzaden (Prelude, Record, Rakker, Veense, Westlandia), andere veel (Cum Laude). Overjarig (oud) bonenzaad geeft meer rotte bonenzaden en/of meer schimmelvlekjes.

Op onderstaande foto's zie je 20 kiemende bonenzaden 0, 2, 4, 6, 8, 9, 10 of 11 dagen na opleggen. De kiemtemp was ongeveer 20 C. Vanaf 8 dagen zijn er al bonenplantjes die groot genoeg zijn om uit te planten. De plantjes hebben wortels en blaadjes. Haal voorzichtig deze grote bonenplantjes los van het keukenpapier. Een beetje water op het papier gieten of sproeien maakt het loshalen gemakkelijker. Zet de bonenplantjes in de tuingrond. Geef water en maak ongeveer een half uurtje later de grond rondom de plantjes weer los met een krabbertje. Soms vallen de bonenplantjes in de ijsbak om en groeien daarna scheef. Deze scheve plantjes kunnen gewoon in de grond worden gezet met het steeltje rechtop. De wortels gaan daarna recht naar beneden groeien.

0d

2d

4d

6d

8d

9d

10d

11d

Bak met grote en kleine bonenplantjes

Zo zien "grote" bonenplantjes er uit

Bonenplantjes geplant en de grond gespreid

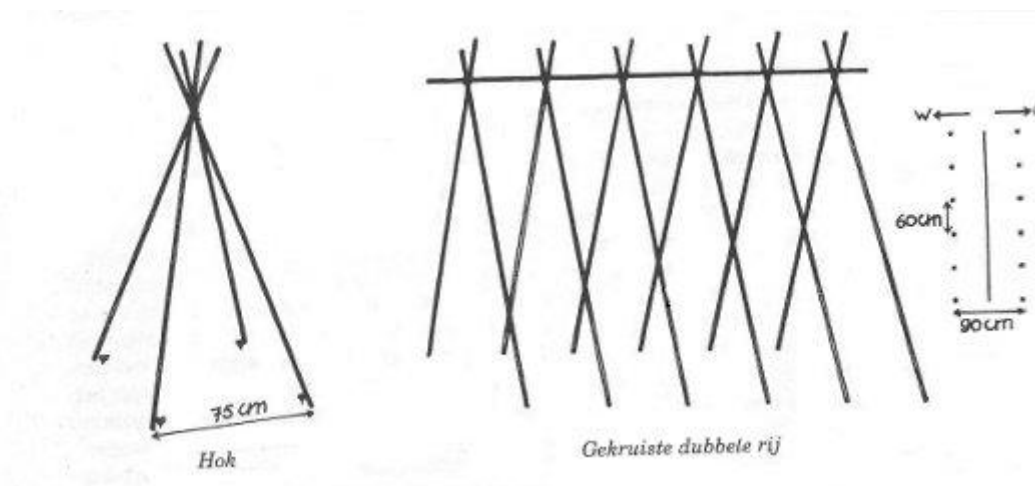

Bonenplantjes, 1 dag na het uitplanten

Zaaien in de volle grond:

Bonen hebben veel warmte nodig en zijn niet vorstbestendig - er kan daarom pas vanaf half mei in de volle grond gezaaid worden als er geen vorst meer te verwachten is. Zelfs dan is het verstandig om naar de weersvoorspellingen te kijken - als er nat en koud weer op komst is kan beter gewacht worden met zaaien, we riskeren anders een slechte opkomst. Een bodemtemperatuur van 12°C is nodig voor een goede opkomst. In de regel is dit vanaf begin mei tot begin juli. Ze ontkiemen na ongeveer 14 dagen. De groeitemperatuur voor bonen is 15°C. Bonen kunnen wel voorgetrokken worden in potten op de venterbank of in een koude bak. Zaai voor lage bonen altijd meerdere zaden (3-4) per plantgat. De plantafstand is ongeveer 40 cm tussen de rijen en 20 cm binnen de rij. Er kan echter gevarieerd worden met de plantdichtheid - bijvoorbeeld een grotere afstand tussen de rijen en een kleinere afstand in de rij. Of minder zaden per plantgat en een kortere afstand binnen de rij. Brede rijen maakt het gemakkelijk om te schoffelen en te oogsten en zorgt er voor dat het gewas luchtig en droog blijft. Zaai de bonen niet te diep - 4 cm voor lichte (zand)grond en 2 cm voor zware (klei) grond.

Het gebruik van ACRYL-vliesdoek bevordert een snellere, betere en gezondere opkomst bij bonen door een verhoogde opwarming van de bodem en voorkomt het optreden van bonenvlieg. Bonen zijn erg koudegevoelig, terwijl in ons klimaat de nachttemperatuur algemeen te laag is voor het garanderen van een vlugge en regelmatige kieming van het bonenzaad. Om een goede opkomst te waarborgen is het gebruik van ACRYL-vliesdoek dus een absolute aanrader.

Voor klimmende bonen maken we een stelsel van lange stokken (minstens 2 meter lang). Maak een rij met aan weerszijden stokken die we 90 cm uit elkaar plaatsen en aan de top met touw samenbinden. De paren staan ongeveer 60 cm uit elkaar. Leg een dwarsligger over de kruisingen heen en bind die ook vast - dat geeft extra stevigheid. De oriëntatie van de rijen is bij voorkeur noord-zuid. Op deze wijze ontvangen beide kanten evenveel zon en staan meerdere rijen niet in elkaars schaduw. Omdat de plantafstand wat ruimer wordt bij deze bonen, zaaien we meer bonen per plantgat (5-7). De bonen winden altijd linksom de stok heen, als we ze wat willen sturen in het begin moeten we daar rekening mee houden. Zaai de bonen aan de binnenkant van de stokken. Tonkinstokken (bamboe) zijn ideaal steunmateriaal omdat ze hard en glad zijn en meerdere jaren meegaan. Ander hout kan op den duur gaan rotten en een infectiebron vormen.

Als alternatief voor een rij kunnen we ook afzonderlijke hokken maken van 4 samengebonden stokken (zie afbeelding hierboven).

Met een gespreide zaai kunnen we langer van verse bonen genieten. De hele vroege rassen (prelude) zijn binnen 10 weken oogstrijp en kunnen in een warm jaar tweemaal op het zelfde stuk land geteeld worden.

Kies liefst een open, zonnige standplaats voor bonen.

Bonen in pot zaaien en eventueel later uitplanten:

Je kunt bonenzaden in de grond zaaien (leggen), afdekken met een laagje tuingrond en dan afwachten tot de planten opkomen. Dat is de "ouderwetse" werkwijze. Dit is het zogenaamde zaaien **in de volle grond** wat hiervoor besproken is. Met wat meer aandacht kan men betere resultaten halen. Voorkiemen en onder ideale omstandigheden eerst laten opgroeien in potjes is hier een voorbeeld van.

***Bonen zaaien in koffiebekers/kweekpotje met potgrond of voor gekiemde zaden planten in een koffiebeker/kweekpotje.**

We gaan even eerst vanuit dat men (voorgeweekte)zaden wil laten ontkiemen in potgrond. Wat we dan nodig hebben zijn lege koffiebekers/kweekpotjes, potgrond, bonenzaad.

We gaan vervolgens bekerv/potjes vullen met potgrond, zaaien en water er water opgieten. Lees de procedure hiervan hieronder.

Bij gebruik van kweekpotjes is er de volgende tip. Om de opgegroeide plantjes later gemakkelijk uit het kweekpotje te krijgen kan men de volgende truc gebruiken.

Zet een halve pot in een pot. De potjes zijn circa 9 cm in doorsnede.

Steek er nog een stripje bij en vul het geheel met aarde. Een plant die in dergelijke constructie opgroeit, is er nu gemakkelijk uit te halen.

Op de foto hierboven is een kweekpotje gevuld met potgrond en er zijn grote bonenplantjes in gegroeid. Om de plant uit de kweekpot te krijgen haal je de inzet (= de halve kweekpot) uit de hele kweekpot. Zie de foto hieronder.

Trek vervolgens aan het stripje om de potkluit los te maken. Haal nu de potkluit met plantjes van de inzet af.

Maar we gaan nu even vanuit dat er gebruik wordt gemaakt van een koffiebeker, maar kweekpotjes kan dus ook. Doe potgrond in elk bekertje.

Je kunt ook een mengsel van tuingrond en compost (1 op 1) gebruiken om bonen te zaaien. De potkluit zal dan wek wat gemakkelijker uit elkaar vallen dan bij potgrond. Want tuingrond en compost heeft minder vezels dan potgrond. Dit kan een reden voor je zijn om bijvoorbeeld niet meer dan 20% compost te mengen met de potgrond.

Zorg dat de hoogte van de potgrond in het bekertje is als de foto hierboven. Druk de potgrond een beetje aan. Doe dit met de bodem van een kweekpotje, daar deze daarvoor sterker is dan een koffiebekertje.

Leg in elke beker 4 bonenzaden op de aangedrukte potgrond. Zie foto hieronder.

Strooi vervolgens bij elke beker circa 1 cm potgrond op de zaden zoals te zien op de foto hieronder.

Druk daarna de potgrond weer zachtjes aan met de bodem van een kweekpotje.

Sproei water op de potgrond.

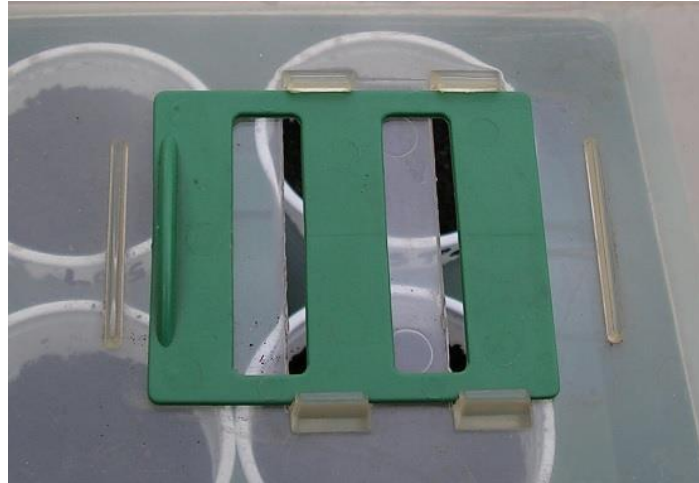
Dek de bovenzijde van de bekers af met plastic huishoudfolie. De folie ligt ruim over de bekers. Er kan dan nog lucht onder het folie door naar de bekers toe.

Of zet alle bekers in een kweekkasje. Zet de doorzichtige kap op de bak.

De luchtgaatjes in het doorzichtige bovendeel zijn een klein beetje open. Zo is er wel luchtverversing, maar droogt de potgrond minder snel uit.

Zet het geheel bij ca 19 tot 22 C.

Op de foto hieronder heeft het kweekkasje met bekertjes 7 dagen bij 19 C gestaan. Er is in die 7 dagen geen water op gesproeid. In alle bekertjes zijn bonen ontkiemd en komen stengels boven de grond.

***Heeft men voor gekiemde zaden gecreëerd dan start het vervolgverhaal, na het planten van deze gekiemde zaden in kweekpotjes/koffiebekertjes, vanaf dit punt.**

Men laat nu de bonenplantjes opgroeien op volgende wijze. Zodra de eerste “stengeltjes” zichtbaar zijn, zoals op de foto hierboven dus, zet dan de bekertjes voor een raam (voor voldoende licht) in een koele ruimte. **Temperatuur circa 15 GrC.** De bonenplantjes groeien dan “stevig” op.

Groeien de bonenplantjes op een te warme plek, en/of niet vlak voor een raam (te donker dus) dan groeien de plantjes “spichtig” op. Je krijgt dan blaadjes of zaadlobben die aan lange, dunne stengeltjes groeien. Zoals op onderstaande foto te zien is.

Bij deze plantjes zijn de stengeltjes tot 5 cm groot. Maar de worteltjes groeien niet diep in de potgrond, zeker niet tot de bodem van het bekertje. Als je de plantjes met potkluit en al uit het bekertje haalt dan gebeurt er dit.

De plantjes hebben een kleine potkluit. Onder in het bekertje is losse potgrond. De potkluit valt uit elkaar.

Het mag hiermee duidelijk zijn van het belang van een goede temperatuur en voldoende licht.

De bonenplantjes hebben we dus in een omgeving van 15 GrC gezet met voldoende licht.

Sproei regelmatig een beetje water op de potgrond in de bekertjes. Bij het zaaien en opgroeien van bonen in koffiebekertjes is het belangrijk om niet te veel (en niet te weinig) water te geven. Bij teveel water kunnen de plantjes gaan rotten en dood gaan. Bij te weinig water verdrogen de plantjes of ze groeien maar heel langzaam. Bij het gebruik van kweekpotjes heeft men het probleem van te veel water minder snel. Het water kan immers door de gaatjes in de kweekpot eruit.

Voor voldoende licht zet men de bonenplantjes voor het raam of eigenlijk tegen het raam aan.

Wat men ook wel doet is de plantjes overdag buiten bij 5 tot 15 gr C zetten en 's-nachts binnenshuis bij ca 15 gr C. Als het kouder is dan 5 gr C, dan worden de plantjes binnenshuis gehouden.

Als de plantjes **circa 10 cm groot** zijn, kun je ze uit de koffiebekers/kweekpotjes halen en in de tuingrond of 15 liter kweekpot zetten.

Hoe nu met de planten om te gaan is afhankelijk van het weer.

Is het eind maart/begin april dan kun je de potkluiten met (3 of 4) plantjes uit de potjes halen en in de grond zetten. Tussen elke groep van (3 of 4) plantjes is ongeveer 30 cm.

Plant ze in een kas of in een koude bak in de tuingrond. Het kan in mei nog wel eens vriezen en daar kunnen de bonenplantjes niet tegen. Daarom eerst in een tunnel of kas uitplanten en later (na 15 mei) de tunnel weghalen of de kas. Gebruik je grote kweekpotten van 15 liter om de 10 cm plantjes in uit te planten, dan zorg je ervoor dat de planten in kweekpot altijd op de juiste plaats/temperatuur staan.

Leg tijdens koud weer, bij koude nachten of bij nachtvorst een stuk plastic folie dubbelgevouwen over de plantjes.

Wat betreft het uithalen van de 10 cm plantjes uit de koffiebekers/kweekpotjes. Het is handig als je een bollenplanter gebruikt om het plantgat in de grond te maken.

Maak met de bollenplanter een gat in de grond. Laat de tuingrond in de bollenplanter zitten.

Volgens gaat het uithalen als volgt erg goed. Leg het koffiebekertje met potkluit en plantjes op de zijkant op je hand. Druk tegen de bodem van de beker. Beweeg de koffiebeker en trek de koffiebeker voorzichtig van de potkluit af. De plantjes hebben een vrij grote potkluit, zoals je op de foto ziet.

Als de plantjes groot genoeg zijn dan zijn er veel wortels in de potgrond gegroeid. Je kunt dan de plantjes vastpakken zonder dat de potkluit uit elkaar valt.

Zet de plantjes in het plantgat in de tuingrond (of in de 15 liter kweekpot). Schuif daarna wat tuingrond tegen de plantjes en in de ruimte tussen gat en potkluit.

OOGSTEN

De opbrengst is bij bonen dikwijls een meevaller en schommelt tussen de 12 kg (stam) en 20 kg (stok) per 10 m². Afhankelijk van de variëteit zijn één, twee of meerdere plukbeurten nodig. Wacht niet te lang met oogsten, de kwaliteit gaat snel achteruit. Stokbonen regelmatig oogsten zorgt voor betere doorgroei. Bonen bewaren kan slechts enkele dagen, de peulen verslappen al snel. Zorg voor oogstspreading door regelmatig zaaien. Bonen lenen zich goed om in te vriezen. Blancheer ze, voor het vriezen, 2 minuten kokend water.

Zo lang mogelijk oogsten

Zelf probeer ik de oogst zo lang mogelijk te rekken door vroeg te beginnen met zaaien en zo lang mogelijk daarmee door te gaan.

Als je stambonen én stokbonen teelt, oogst je met een beetje mazzel vanaf begin juli tot aan de eerste vorst.

MISVORMING/ZIEKTE/PLAGEN

Bonenvlieg

De bonenvlieg (*Delia platura*) is een kleine grijze vlieg (lengte 0,5 cm). De vlieg legt haar eitje dicht bij pasgezaaide bonen, het liefst in grond die bemest is met stalmest. De larven voeden zich met de ontkiemende boon. Vaak komen de (aangetaste) kiemlobben nog wel boven de grond, maar is het groeipunt afgestorven. Ook in het stengeltje kunnen donkere rottende plekken te zien zijn. Het karakteristieke beeld van de kiemlobben zonder stengeltje wordt in vaktermen 'soldaatje' genoemd. Als de plant haar eerste echte bladeren ontwikkelt heeft, is ze niet meer gevoelig voor de bonenvlieg. Een manier om schade te verminderen is daarom voorkiemen, of voortrekken in potten. Een andere manier is vroeg zaaien (rond 10 mei), met een beetje geluk zijn we dan de eerste generatie vliegen net te vroeg af. Een laag dubbelgevouwen vliesdoek over het zaaisel verhindert verder dat er nieuwe eitjes afgezet kunnen worden bij de bonen, en is ook een manier om de schade te verminderen. Bonenvliegen leven ook op andere peulvruchten, spinazie en sla - zaai dus geen bonen direct na deze gewassen. Vermijd verder het gebruik van stalmest of andere dierlijke mest bij bonen.

Botrytis (Grauwe schimmel)

De eerste aantasting vindt meestal plaats op de verdorde bloempjes. Waar de bloemdeeltjes op de bladeren terecht komen, ontstaan grote grauwbrownie vlekken. Soms blijven verwelkte bloemresten aan de peulen hangen, waardoor Botrytis in deze jonge peulen kan binnendringen. Aangetaste peulen worden zacht en rotten weg. De aantasting wordt in de hand gewerkt door hoge luchtvochtigheid en een gematigde temperatuur (10 à 15°C). Een weelderige groei en een gunstig microklimaat bevorderen de aantasting.

De schimmel heeft, om te kunnen infecteren, dode plantencellen nodig als invalspoort. Daarom vindt de eerste aantasting meestal plaats op de verdorde bloempjes.

Er is een preventieve bespuiting mogelijk: Bij de vorming van de eerste bloemknoppen wordt een fungicide gespoten. Bladrijke gewassen lopen onder vochtige omstandigheden meer risico.

Roest

Roest overwintert op zieke plantendelen en op bonestaken

Sclerotinia (Rattenkeutelziekte)

Het schimmelweefsel doorwoekert de plant, waardoor deze al vroeg verwelkt en af kan sterven. Stengels, bladeren en peulen gaan tot snelle rotting over. Aantasting

van de stengelvoet doet de planten verwelken. In en op de aangetaste plantedelen ontstaat een wit wollig schimmelpluis, waarop zwarte, onregelmatige sclerotiën (ook wel rattenkeutels genoemd), worden gevormd.

Sclerotinia is een schimmelziekte die op veel gewassen voorkomt. Behalve stamslabonen worden ook erwten, aardappelen, koolzaad, witlof en peen aangetast. De ziekte komt vooral voor in een dicht bladrijk gewas en bij vochtige omstandigheden. De sclerotiën kunnen jarenlang in de grond achterblijven. Wanneer het bovenste grondlaagje voldoende vochtig is, kiemen de sclerotiën met paddestoeltjes. Bij drogend weer komen hieruit sporen vrij, die planten kunnen infecteren.

Een preventieve bespuiting is mogelijk. Bij de vorming van de eerste witte bloemknoppen kan er een fungicide ingezet worden. Een nabehandeling is meestal aangewezen.

Juist voor het opengaan van de bloemknoppen, dient een preventief fungicide gespoten te worden.

Spint

Staaibonen hebben soms last van spint, die zuigschade veroorzaken. Eerst zijn er gele vlekjes, later wordt het blad helemaal bruin en sterft af. Zorg voor een goede doorgroei van de planten en laat zo weinig mogelijk tocht toe op de planten.

Stambonenkever

Ronde gaatjes in gedroogde bonen door de stambonenkever.

Vetvlekkenziekte

Wordt veroorzaakt door een bacterie (Pseudomonas) Komt weinig voor.

Vlekkenziekte

Wordt gekenmerkt door Ingezonken vlekken op peulen, bladeren en stengels), overwintert op zieke plantendelen en zaden (Colletotrichum). Komt nog weinig voor.

Zwarte boneluis

Zorg voor planten met een evenwichtige groei, zowel een te zwakke als een te sterke groei bevordert de aantasting door boneluis. Oost-Indische kers trekt de zwarte luis aan. Overwintert als ei op sneeuwbal en kardinaalsmuts en soms als luis op kruidachtige planten. In de lente is er een invasie op gezonde planten (juni-juli) Ook op bieten bijvoorbeeld.